

Georgien och Vitrysslands utveckling sedan självständigheten

Saakashvili och Lukasjenkos resonemang utifrån ett Rational
Choice perspektiv

Abstract

Georgien och Vitryssland är två länder som sedan deras självständighet i samband med Sovjetunionens fall 1991 har utvecklats mycket olika. Medan Georgien närmar sig demokrati och har utvecklat nära relationer med både EU och USA har Vitryssland inte haft någon demokratisk utveckling överhuvudtaget. Landet har stärkt sina band till Ryssland, ungefär i lika stor grad som man tagit avstånd från väst.

Vi kommer i denna uppsats att resonera kring hur det kommer sig att dessa två länder idag skiljer sig så pass mycket åt. Framför allt är vi intresserade av deras olika relationer till Ryssland. För att närma oss en förståelse av händelseförloppen har vi valt att analysera Micheil Saakashvilis och Aleksander Lukasjenkos agerande utifrån rational choice teorin. Genom analysmodellen Tree Diagram och de grundantaganden som rational choice teorin bygger på kommer vi att undersöka två olika presidenter som båda framförallt eftersträvar att säkra sin makt. därefter skiljer de sig mycket åt i vad de önskar för sig och sitt land samt att de båda är verksamma i två helt olika kontexter. Genom att syna dessa två aktörer närmare samt deras länders historia kommer vi närmare en förklaring till varför Georgien har valt att ta avstånd från Ryssland medan Vitryssland valt att närma sig.

Nyckelord: Georgien, Vitryssland, Ryssland, rational choice theory, makt

Antal ord: 10337

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning.....	1
2 Metod	2
3 Teori och analysmodell.....	4
3.1 Rational choice teorin.....	4
3.1.1 Spel-teori	5
3.1.2 Kritik och försvar för rational choice teorin.....	6
4 Empiriskt Material.....	8
4.1 Urval.....	8
4.2 Georgien.....	8
4.2.1 Georgien före 2003.....	8
4.2.2 Saakashvilis väg till makten.....	9
4.2.3 Tiden efter Rosrevolutionen	10
4.2.4 Internationellt samarbete – goda relationer till Ryssland.....	11
4.2.5 Relationerna försämras	12
4.3 Vitryssland.....	13
4.3.1 Historia.....	13
4.3.2 Ekonomi.....	14
4.3.3 Politik.....	15
4.3.4 Avsaknaden av en nationell identitet	16
4.3.5 Aleksander Lukasjenko.....	18
4.4 Ryssland	18
4.4.1 Boris Jeltsin och Vladimir Putin.....	18
5 Analys.....	20
5.1 Georgien.....	20
5.2 Vitryssland.....	22
6 Konklusion.....	25
7 Referenser.....	27
7.1 Böcker.....	27

7.2 Artiklar.....	27
7.3 Övriga källor.....	28

1 Inledning

Vi vill med denna uppsats undersöka varför Georgien och Vitryssland idag har helt olika relation till Ryssland. Georgien har tydligt tagit avstånd från Ryssland medan Vitryssland har utvecklat ett nära samarbete.

Båda länderna var en del av Sovjetunionen och blev självständiga i och med dess fall. Direkt efter Sovjets fall var det inte bara Georgien och Vitryssland som var försvagat utan även Ryssland. Under årens gång har dock landet sakta men säkert byggts upp igen och återfått något av sin forna maktposition, detta speciellt efter att Vladimir Putin tillträdde som president. Vitryssland bands tidigt till Ryssland och har sedan början av 1990-talet haft en nära relation till landet. Georgien däremot har inte haft en liknande utveckling. Istället för att närma sig Ryssland när dess makt började stärkas valde Georgien en helt annan riktning. Förutom en stark önskan att närma sig de västerländska länderna har relationen till Ryssland utvecklats till öppna fiendligheter.

1.1 Syfte och frågeställning

Studiens syfte är att försöka förklara två forna sovjetrepublikers utveckling sedan deras självständighet. För att göra detta har vi valt att fokusera vår undersökning på att förklara de olika resonemang ländernas presidenter har fört kring olika val och prioriteringar de gjort, detta främst vad gäller deras relation till Ryssland. En gemensam nämnare mellan de två länderna är deras bakgrund som sovjetrepubliker och att undersöka deras relationer till Ryssland har vi därför funnit relevant för vår studie.

I undersökningen har vi använt oss av rational choice teorin på vilken vi byggt våra analyser. Anledningen till detta ligger bland annat i att teorin lägger fokus på individens agerande, något som vi fann mycket passande, då båda länderna styrs av mycket starka ledare som sitter på stor makt. I Vitryssland är huvudaktören Aleksander Lukasjenko, som kom till makten relativt snart efter självständigheten och har styrt landet sedan dess diktatoriskt. När det kommer till Georgien var det desto svårare. Sedan landets självständighet har man haft tre olika presidenter. Vårt val föll till slut på Saakashvili eftersom det var efter hans tillträde till makten som relationen mellan Ryssland och Georgien började försämrans på allvar och till slut ledde till kriget 2008. Vår frågeställning lyder:

- Vitryssland och Georgien har sedan tiden för deras självständighet haft mycket olika utveckling. Hur har Lukasjenko och Saakashvili resonerat kring sina val och prioriteringar ur ett rational choice perspektiv?

2 Metod

Vår metod bygger på komparativ fallstudie design (Yin 2009:19). Metoden är ett slags mellanting mellan fallstudie och komparativ studie.

Komparativ fallstudie design är en metod för att utföra studier vars resultat både är förklarande och i varierande drag generaliserbara (Greene & David 1984:73-74). Denna metod bygger på fyra huvudsakliga drag;

- 1) Ett ramverk av specificerade begrepp som bygger upp strukturen för studien.
- 2) En plan för vilka fall som ska representera populationen.
- 3) En procedur för hur de enskilda fallstudierna ska utföras.
- 4) En strategi för hur jämförelsen mellan fallen ska se ut (Greene & David 1984:75).

I vår studie utgör teorin rational choice det bakomliggande ramverket. Det är denna teorins begrepp och grundläggande tankegångar som vi utgår ifrån när vi bygger upp vår analysmodell. Att strukturera upp detta ramverk är betydande för att möjliggöra jämförande mellan de fall som i studien tas upp. I en komparativ fallstudie är det viktigt att veta vad man ska leta efter i varje fall och att den fakta som samlas in är jämförbar mellan fallen. Man kan beskriva det bakomliggande ramverket som en karta över vilken information som kan komma till nytta i ett förklarande syfte. Detta skapas genom att identifiera huvudsaklig fakta och intressanta händelser i det aktuella fallet samt den kontext dessa förekommer i (Greene & David 1984:75). Genom att ha rational choice som grund är det den som avgör vad som är relevant fakta i vår studie och liknande fakta hämtas från båda fallen.

När det kommer till nummer två av de huvudsakliga dragen handlar det främst om möjligheten till att generalisera resultaten av studien. Enligt metoden är det enbart rättfärdigat att generalisera från en samling fall om dessa har relevanta drag som är representativa för hela populationen (Greene & David 1984:76). Dock är det inte vår huvudsakliga avsikt att generalisera de resultat vi kommer fram till utan vårt huvudsyfte med denna studie är att utifrån en specifik teori förklara två olika utfall.

Nummer tre syftar på att det är viktigt att samma saker undersöks i respektive fall. Det handlar om att explicit ha uttryckt vad det är som ska undersökas så att informationsinsamlandet är konsekvent i båda fallen (Greene & David 1984:76). Ännu en gång hjälper rational choice oss här genom att vi kommer att applicera samma analysmodell på båda länderna.

När sedan fallen ska jämföras kan det bli lite problematiskt. Först ska det material som kommit fram i studierna omvandlas till påståenden som antingen kommer, genom empirisk utvärdering, fällas eller stärkas. Detta sker genom att varje påstående testas gentemot varje fall. För att förklara ett visst antagande i

studien används dessa påståenden som förklaras i olika exempel. Om det visar sig att ett påstående måste modifieras alldeles för mycket för att passa in stryks det, de påstående som finns kvar i slutet är de som kommer att finnas med i slutrapporten och även har störst generaliseringsvärde (Greene & David 1984:77-78). Eftersom vi enbart har två fall kommer inte vår jämförelse att gå till riktigt på detta vis. Vi kommer att jämföra de olika fallen med varandra och de slutsatser som vi drar är ämnade för att öka förklaringsvärdet i studien.

Det vi gör är två stycken fallstudier utifrån rational choice perspektivet som vi sedan jämför med varandra. Vår metod uppfyller inte alla de krav som ställs på en komparativ fallstudie eftersom vi gör en förminskad variant med enbart två fall. Generaliseringsbarheten i vår studie skulle kunna ligga i att vi stärker den teori vi använder oss av och därmed ökar generaliseringsvärdet av teorin. Detta kallas för en analytisk generalisering (Yin 2009:38).

Vi vill understryka att vi inte menar på att den förklaring vi kommer att ge på utfallen är den enda eller ens den viktigaste. Det är en förklaring utifrån en viss teori och däri ligger studiens värde. Sedan är vi fullt medvetna om att det finns en mångfald av andra förklaringar och att vi med vår studie inte får med "hela sanningen".

3 Teori och analysmodell

3.1 Rational choice teorin

Rational choice teorin har sina rötter i ekonomin. En av grundantaganden är att aktörer inom politiken, exempelvis väljare, har samma beteende som konsumenter (Green & Shapiro 1994:1).

Det är en ekonomisk teori som har applicerats på politiken för att utifrån ett antal antaganden och modeller förklara politiska utfall. Aktörerna inom politiken är nytto-maximerande individer och handlar rationellt utifrån sina egna preferenser (Green & Shapiro 1994:16). Vad detta innebär mer konkret ska vi förklara längre ned i denna text men först vill vi nämna något om teorins ambitioner. Den tidiga rational choice teorin byggde på viljan att skapa universella förklaringsmodeller som kan appliceras på situationer för att kunna säga något om framtiden (Mahoney 1998:91-92). Dock har de modernare rational choice teoretikerna minskat ner betydelsen av deduktiv forskning och istället fokuserat mer på analysen i sig och värdet av den. Fortfarande ligger ett fokus på att förklara politiska utfall utifrån modeller men teoretikerna har offrat en del av generaliseringsbarheten för en ökad analytisk förståelse för ett specifikt fall (Mahoney 1998:84).

Ett av de mest centrala begreppen inom rational choice teorin är *rationalitet*. När en aktör är rationell innebär det att han eller hon handlar utifrån sina egna intressen, ett så kallat eget nytto-maximerande. När teorin talar om aktörer är det först och främst individer som menas och när de är rationella handlar de utifrån sina egna preferenser (Balaam & Veseth 2005:95-96). När en aktör konfronteras med två stycken alternativ kommer det alternativ väljas som gynnar aktören mest, oberoende av vad det alternativet är (Green & Shapiro 1994:149). Det är centralt att förstå att det handlar om instrumentell och inte proceduriell rationalitet. I den sistnämnda gör allvetande människor valen efter att ha noggrant räknat ut exakt vilka konsekvenser som kommer ur olika utfall etc. Det är inte den definitionen av rationalitet som rational choice bygger på. Istället handlar det om instrumentell rationalitet. Det innebär att en aktör enbart handlar utifrån sina egna preferenser, vilka de nu än kan tänkas att vara. Därmed finns det inte många val som inte kan förklaras utifrån rational choice teorin (Quackenbush 2004:94-95).

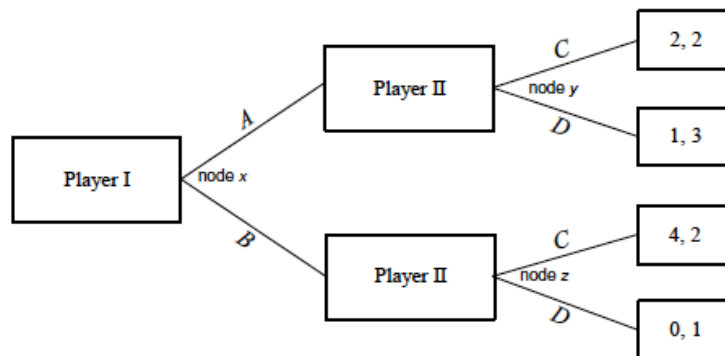
Inom så kallad tjock rationalitet ställs ett antal intressen och mål upp som aktören antas vilja uppnå. På andra sidan spektrumet finns tunn rationalitet där inga specifika antaganden angående aktörers intressen görs. Det är den förstnämnda som huvudsakligen har använts inom rational choice teorin och en

förklaring till det kan vara att den är mer empiriskt tillämpbar. Dock bygger den som sagt på antaganden kring fasta intressen vilka alltid kan diskuteras (Green & Shapiro 1994:18-19). Vi har trots detta valt att använda oss av tjock rationalitet.

3.1.1 Spel-teori

Det finns ett flertal olika utgångspunkter inom rational choice och den vi ämnar använda oss av är spel-teorin (Quackenbush 2004:92). Inom spel-teori går det att utgå ifrån två stycken olika spelmodeller; payoff-matrix eller tree diagram.

Den modell vi har valt att använda är tree diagram då den kombinerar tidsaspekten med de logiska och sekvensartade relationerna mellan spelarna (Geckil & Anderson 2009:15). Grunden för spelteori är att alla spelare påverkas av varandra. Detta härleds ur en av fysikens grundlagar; varje reaktion har en motreaktion. Vilket val en spelaren än väljer kommer det att påverka de andra spelarna (Geckil & Anderson 2009:14). Denna växelverkan kan antingen ske sekvensartat eller simultant. Befinner sig spelarna i en situation där de påverkar varandra sekvensartat innebär det att varje aktör agerar i turordning. Alla spelare, det kan vara två eller fler, är medvetna om att deras val kommer att påverka framtida val. Spel som är simultana har ingen turordning. Spelarna som ingår i detta spel agerar samtidigt utan vetskap om varandras val, dock vet de om varandras existens (Geckil & Anderson 2009:14). Nedanför visas ett exempel på ett sekvensartat tree-diagram:

Spelare ett har två valmöjligheter, nämligen A och B. Vidare har spelare två tillfälle att välja mellan alternativ C och D, valen får olika konsekvenser för båda spelare. Eftersom att spelet inte sker simultant har spelarna möjlighet att resonera kring sina beslut och göra detta utifrån ageranden, tänkbara eller redan utförda, av den andra spelaren. Spelare ett kan i förväg tänka ut vilket alternativ spelare två kan tänkas föredra utifrån utfallet av de två olika val spelare ett kan göra, och försöka avgöra spelare tvås drag. Spelare två i sin tur har ju möjlighet att agera utifrån den första spelarens drag och bestämma utfallet (Geckil & Anderson 1994:25).

För att tillämpa modellen måste vi först urskilja vilka som är spelets aktörer och hur många de är. Sedan måste vi fundera kring vilken information det kan tänkas att varje spelare besitter (Geckil & Anderson 2009:16). Den allmänna informationen om spelets regler är alla spelare medvetna om. Inom politiken skulle spelets regler kunna utgöras av den institutionella strukturen för politiska beslut. De beslut som tas är en kombination av spelets regler, aktörens intressen samt vilka resurser varje spelare har (Balaam & Veseth, 2005:96). Dock kanske inte alla spelare har perfekt information angående de andra spelarnas situation eller valmöjligheter, detta kallas asymmetrisk information (Geckil & Anderson 2009:18). Sedan måste en diskussion föras angående möjliga vinster. Vilka intressen har aktörerna och vilket är det bästa sättet för dem att uppnå dessa i den givna situationen? Varje aktör har sina preferenser som är rangordnade från den mest högst prioriterade. Detta kallas för transivitet och matematiskt uttryckt ser det ut så här: om A föredras framför B och B framför C resulterar det även i att A föredras framför C, alltså $A > B > C$ och $A > C$ (Green & Shapiro 1994:14).

Vi valde att använda oss av tree diagram där varje spelare i tur och ordning gör sina val eftersom vårt huvudsyfte är att förklara huvudaktörernas resonemang. I artikeln *Rational Theory and the Comparative Method* diskuterar James Mahoney att det går att sammanföra den komparativa metoden med rational choice. Genom att genomföra en fallstudie med få fall ämnar rational choice teoretikern att förklara händelsen i fråga utifrån modeller och formellt resonande. Syftet är att visa på hur den sociala världen kan modelleras utefter rational choice (Mahoney 1998:84). En välkänd fara med teorin är risken att bli alltför snävt inriktad på utvecklingsmodeller och därmed misslyckas med att säga något betydande om faktiska politiska processer (Mahoney 1998:84). För att undvika detta kan forskaren, enligt Mahoney, använda sig av antaganden härledda ur rational choice som tumregel i sin forskning (Mahoney 1998:89). Det som bör undvikas är att för abstrakta och förenklade antaganden görs angående aktörerna och deras val, därmed blir modellen okänslig för kontexten och förlorar en stor del av sin validitet. Fördelen med att använda sig av en analys för fallstudie med få fall här är att forskaren lär känna sina fall och därmed får förståelse för den föränderliga politiska situationen, och därmed ökar validiteten (Mahoney 1998:89). Vi hoppas med vår studie att vi, genom att enbart använda oss av två fall, ytterligare försäkras att vi inte hamnar i denna fälla av okänslighet.

3.1.2 Kritik och försvar för rational choice teorin

Rational choice teorin har länge varit föremål för stark kritik. Den ses som förenklade och byggd på lösa antaganden som inte är empiriskt bevisade. Originalitet och empirisk validitet utgör det viktigaste i teori, menar Stephen Walt som i sin studie *Rigor or Rigor Mortis? Rational Choice and Security Studies* från 1999 hävdar att rational choice saknar båda dessa (Martin 1999:74, Quackenbush 2004:87-88). Det finns säkert många svar på denna kritik men det är huvudsakligen två svar vi önskar ta upp. Att härleda förklaringar och dra slutsatser utifrån antaganden försvaras av Milton Friedman. Han menar på att teorier kan

grundas på allt ifrån vidskepelse till en vetenskapsmans drömmar. Teorier som förr sades vara motsägelsefulla eller omöjliga har överlevt idag och blivit allmänt accepterade. Om forskningen lägger ner för mycket tid på realism eller konsekventa generaliseringar kommer det att leda till en opassande konservativ bas för teoribildning. För Friedman ligger en teoris värde i dess kraft att förklara och förutspå, inte i dess interna struktur eller överensstämmelse med redan funnen visdom (Green & Shapiro 1994:31). Ett liknande svar ger Stephen L. Quackenbush i sin artikel ”The Rationality of Rational Theory”. Han menar att orealistiska antaganden inte nödvändigtvis stjälper teorin samt att stor del av den kritik som riktats mot teorin beror på missförstånd av begreppet instrumentell rationalitet (Quackenbush 2004:88). Att antaganden, som är grunden för all teori, måste vara empiriskt korrekta är en misstolkning. Att hävda att en hel slutsats blir felaktig endast på grund av ett falskt antagande i ett argument är orimligt, menar Quackenbush. Snarare tyder en felaktig slutsats på att minst ett antagande var fel. Att däremot avfärda en hel slutsats som felaktig på grund av ett falskt antagande i studien är oriktigt (Quackenbush 2004:89-90).

Annan vanlig kritik av teorin är att aktörer, beslutsfattare exempelvis, inte är rationella. Med det menas att dessa är kontrollerade av institutioner, kulturella influenser och andra begränsningar, och därför inte agerar efter egen nytta. För att svara på den kritiken bör för det första nämnas att den nytto-maximerande aktörens agerande bestäms av dennes preferenser (Quackenbush 2004:92-93). För det andra kan vi utgå från att folkvalda beslutsfattare agerar enligt egenintresse. Det är exempelvis mindre troligt att en senator, som ska ställa upp för omval i nästa valomgång, röstar för en impopulär skattehöjning eller liknande än att en senator som sitter sin sista mandatperiod skulle göra det. De agerar rationellt utifrån målet att bli omvalda (Green & Shapiro 1994:47).

4 Empiriskt Material

4.1 Urval

För att vi skulle komma åt det vi önskade undersöka fann vi det nödvändigt att gå igenom en bred bas av material. I båda fallen har vi använt oss av böcker som skildrar ländernas utveckling. För att ytterligare få förståelse för aktörerna och deras ståndpunkt mot Ryssland har vi även använt oss av uttalanden, vetenskapliga artiklar och nyhetsartiklar.

Vi är medvetna om att vi till största del har använt oss av sekundärkällor. De enda primärkällorna är uttalanden från Burjadjadze, Georgiens konstitution samt protokoll från Nato. Anledningen till att vi kände att vi kunde använda oss av uttalanden från Burjadjadze är att hon sitter som talesman för det georgiska parlamentet som indirekt styrs av Saakashvili.

4.2 Georgien

4.2.1 Georgien före 2003

Georgien blev självständigt år 1991 efter att ha varit en del av Sovjetunionen (Kaeter 2004:105-106). Landet har fem miljoner invånare varav 70 procent utgörs av den etniska gruppen georgier. Utöver denna folkgrupp finns i landet armenier, ryssar, azerbajjaner, abkhazier, ossetsier etc. Det officiella språket är georgiska, vilket få av minoriteterna behärskar (Kaeter 2004:107). Att just georgiska gjordes till officiellt statsspråk har sina rötter tillbaka till sovjettiden då Georgiska SSR fastslog det som lag. Detta ökade klyftan mellan den georgiska regeringen och minoriteterna i landet (Kaeter 2004:30). Georgien kollapsade till stor del när Sovjetunionen föll samman. Industriproduktionen stannade upp, arbetslösheten spred sig snabbt och infrastrukturen bröt samman (Mitchell 2009:76). Mitt i all turbulens krävde regionerna Abkhazien och Sydossetien självständighet från Georgien. Regionerna beboddes till stor del av minoriteter vars krav på självständighet till en viss del kan ha berott på att Georgiens första president, Zviad Gamsakhuridas, var starkt nationalistisk (Mitchell 2009:23).

Nationalismen hos georgierna har historiskt sett varit stark och under sovjettiden försvann den inte utan vilade hela tiden under ytan. När väl sovjetunionen bröts upp var det framförallt självständighet och rätten till självbestämmande som var de tyngsta kraven bland georgierna (Mitchell 2009:21). Det sovjetiska arvet har lämnat efter sig en misstro mellan medborgarna och en svår relation till Federationen Ryssland (Mitchell 2009:76).

Gamsakhurdia lyckades aldrig få ordning på landet och istället tillträdde Eduard Shevardnadze som president. Shevardnadze hade tidigare varit utrikesminister för Sovjet och var en internationellt välkänd person. Han tillträdde som president 1992. I väst sågs han som något mycket positivt för Georgien och han var respekterad världen över (Mitchell 2009:23). Shevardnadze gjorde till sin första uppgift att stabilisera landet genom att knyta starka band till väst, återuppbygga ekonomin och etablera landet som rättsstat. Dock försvårades hans uppgifter ytterligare genom ökat kaos kring regionerna Abkhasien och Sydossetien där strider mellan georgiska trupper och separatister blossade upp (Mitchell 2009:24). 1993 utvisades alla georgiska trupper ur regionen av de muslimska abkhasierna, understödda av Ryssland, och över 200,000 georgier flydde från regionen. Ett fredsavtal, understött av USA, kom till ett år senare och en fredsstyrka, som utgjordes mestadels av ryska soldater, skulle garantera att inga nya strider utbröt (Kaeter 2004:110).

Trots inbördeskrig började ett starkt civilsamhälle byggas upp i Georgien. Shevardnadze sade sig vara en förespråkare för demokrati och under hans styre utvecklades en fri och självständig media (Mitchell 2009:73). Dock tappade presidenten sakta men säkert sin popularitet både hos sin egen befolkning och internationellt sett. Ryssland hade från början inget gott öga till Shevardnadze vilket kan ha att göra med hans förflutna som sovjets utrikesminister under Gorbachevs tid. Han var en av de verksamma politikerna när sovjet föll och därav var han inte speciellt omtyckt av flera ryska politiker (Mitchell, 2009:78). Dessutom låg länderna i konflikt med varandra över områdena Abkhasien och Sydossetien. Konflikten hade genom fredsavtalen inte fått någon lösning utan enbart frusits (Mitchell 2009:150). Väst hade även börjat svalna för den uppenbart korrupta presidenten men det var till slut det georgiska folkets missnöje som fick Shevardnadze att avgå (Mitchell 2009:79).

4.2.2 Saakashvilis väg till makten

Georgiens politiska system är semi-presidentiellt. Parlamentet, den lagstiftande församlingen, bestämmer riktningen för landets inrikes och utrikes politik. Val till parlamentet hålls i oktober och datumet bestäms av presidenten (Georgiens Konstitution:15). År 2003 var det dags för parlamentsval (Mitchell 2009:43). Tack vare fri media och det starka civila samhället fanns det ett flertal partier som konkurrerade om makten (Mitchell 2009:43). Dessa var inte skarpt ideologiskt delade utan motsättningarna mellan dem var i många fall personliga. Ett populärt parti var National Movement (NM) lett av Micheil Saakashvili

(Mitchell 2009:50). NM hade mycket väl kunnat bilda en koalition tillsammans med United Democrats som leddes av Zurab Zhvania. Dock fanns det personliga motsättningar mellan dessa partiers ledare. De var båda relativt unga inom politiken, uppväxta inom samma samhällsskikt, erhöll samma internationella stöd, talade flytande engelska och såg sig som Georgiens framtida räddning. Båda var utbildade unga demokrater som ville förvandla Georgien till en demokrati enligt europeiska mått. Skillnaden mellan de båda låg i att Saakashvili nådde ut med sitt budskap till en bredare publik (Mitchell 2009:50).

En bit innan valet tillträdde Nino Burjanadze som talesman för parlamentet och hon slöt samman med United Democrats, UD. Detta ökade partiets popularitet något enormt eftersom Burjanadze hade ett mycket starkt folkligt stöd och partiet döptes utåt om till Burjanadzes Democrats (Mitchell 2009:51-52). Shevardnadzes parti CUG ingick inför valet en koalition samman med mindre partier och kandiderade under namnet FNG, For a New Georgia. Detta var ett taktiskt steg eftersom CUG inte hade något bra rykte (Mitchell 2009:51).

På grund av Georgiens tradition av riggade och korruperade val var det för befolkningen viktigare att se till att valet blev rättvist och enligt reglerna än vilka som tävlade om makten (Mitchell 2009:47). Därför hyrde oppositionen in det New York baserade företaget Global Strategy Group som fick som uppgift att analysera och övervaka valresultatet (Mitchell 2009:57).

När valdagen väl kom blev det ytterst tydligt att det inte gick rätt till. Rapporten om hot och ändrade valsedlar kom från många håll (Mitchell 2009:58). Oppositionens kontrollorgan visade på en vinst för Saakashvilis parti NM, en andraplats för FNG och BD hamnade som fyra (Mitchell 2009:59). Regeringens resultat visade på en klar vinst för FNG med MN och BD på andra och tredjeplats (Mitchell 2009:61). Valet kunde enligt Saakashvili, Zhvania och Burjanadze inte godkännas och protester bröt ut på gatorna i huvudstaden Tbilisi. Det främsta motivet för demonstrationerna var Shevardnadzes avgång. Han var symbolen för korruption, valfusk, arbetslöshet och landets dåliga ekonomi (Mitchell 2009:62-63). Kulmen på demonstrationerna kom den 22:a november 2003 då Saakashvili stormade parlamentsbyggnaden och krävde Shevardnadzes avgång. 24 timmar senare avgick Shevardnadze utan att något blod hade spillts och revolutionen fick namnet Rosrevolutionen (Mitchell 2009:67, 69).

4.2.3 Tiden efter Rosrevolutionen

Saakashvili hade varit den mest framträdande ledaren för demonstrationerna och efter att ha kommit överens med Burjanadze och Zhvania ställde han upp som presidentkandidat i det annalkande valet (Mitchell 2009:72). Valet hölls i Januari året därpå och Saakashvili saknade helt konkurrenter om presidentposten och vann med 96 procent av rösterna (Mitchell 2009:72). Hans tillträde som president sågs i väst som en seger för demokratin och USA stödde på ett flertal sätt den nya regimen. Bland annat hjälpte de till att bygga upp landets infrastruktur och diskuterade nya säkerhetssamarbeten (Mitchell 2009:6).

En kort tid efter valet gjordes snabba ändringar i konstitutionen. Mycket makt koncentrerades på presidentämbetet och parlamentets roll förminskades. Presidenten fick rätten att utse premiärministern och möjligheten att upplösa parlamentet om de motsatte sig presidentens budgetförslag tre gånger om. Sammanfattat innebar alla ändringar att den exekutiva makten blev mycket stärkt på bekostnad av den lagstiftande (Mitchell 2009:80). Zhanvia tillsattes som premiärminister, där han genom sina många internationella kontakter och popularitet inom makteliten, åtnjöt en stark position men fortfarande var underställd Saakashvili. Burjadvadze gick tillbaka till att vara talesman för parlamentet men nu med mycket mindre makt på grund av de nya ändringarna (Mitchell 2009:81).

Efter Rosrevolutionen förändrades Georgiens partiväsende och politik helt och hållet. Nästintill alla små partier blev antingen en del av NM, eller UNM (United National Movement) som det kom att kallas, eller krympte till en nästan obetydlig del av det politiska livet (Mitchell 2009:87). Zhanvia avled 2005 och hans parti UD eller BD blev, eller rättare sagt, var redan uppslukat och en del av UNM. Partiet blev med tiden mer och mer sammankopplat med staten och partier som försökte sig på att bilda opposition hamnade i en svår sits. Det var ytterst viktigt att de tydligt visade att de var för Rosrevolution och erkände den och att deras kritik enbart riktades mot Saakashvili (Mitchell 2009:89-90). Väljarna hade att välja på att antingen rösta på den sittande regeringen eller på olika oppositions politiker som var kända för sin karisma men saknade en tydlig politisk agenda (Tatum 2009:164).

4.2.4 Internationellt samarbete – goda relationer till Ryssland

Saakashvili hade stort internationellt stöd. Han sympatiserade öppet med USA och EU och lovade att stabilisera Georgien och införa demokrati (Mitchell 2009:79). Även relationerna till Ryssland såg goda ut. Hopp tändes om att de två länderna skulle lösa sina motsättningar. Första prövningen för Saakashvili kom inte långt efter han tillträtt som president. Som en av sina främsta uppgifter såg Saakashvili att skapa ett enat Georgien och det innebar att återfå kontrollen över de regioner som gått förlorade under Shevardnadzes tid, Sydossetien och Abkhasien (National Security Concept of Georgia). Det viktiga för vår studie är att förstå att Saakashvili såg både Sydossetien och Abkhasien som en del av Georgien (Nußberger 2009:345). Abkhasien var enligt konstitutionen från 1992 autonomt men inte självständigt (Nußberger 2009:362).

Ett annat klart tecken på samarbete till en början mellan länderna var att Saakashvili lovade den ryska presidenten Vladimir Putin att hjälpa till med att bekämpa tjetjenska terrorister som befann sig på georgisk mark. Shevardnadze hade inte varit särskilt hjälpsam på denna punkt och genom Saakashvilis mer samarbetsvilliga inställning förbättrades relationerna avsevärt (Peuch 2004).

Under en längre tid hade regionen Ajara varit autonom och befunnit sig under ett nästintill diktatoriskt styre av ledaren Aslan Abashidze. Befolkningen i Ajara-

regionen sympatiserade dock med Saakashvili och demonstrationer utbröt. Georgiska trupper placerades vid gränsen efter ett bombdåd (Mitchell 2009:85). Konflikten fick som tur var ett oblodigt avslut och Georgien med Ryssland i ryggen kunde återigen utöva sin suveränitet över området. Efter händelseförloppet väcktes hopp om att samma fredliga lösning skulle äga rum när det kom till regionerna Sydossetien och Abkhazien (The Economist 2004).

4.2.5 Relationerna försämras

Snart började dock relationerna mellan Georgien och Ryssland kylas ner. En känslig fråga var de ryska militärbaserna på georgiskt territorium. Saakashvili gick ut med krav på att dessa skulle avvecklas och tas bort från georgisk mark och fick till viss del medhåll från Ryssland som kunde gå med på att avveckla dem inom fyra år (Parson 2005). Georgien däremot krävde i ett uttalande från parlamentet att de ryska baserna skulle vara borta innan den första januari 2006. Ett flertal försök gjordes från Georgiens sida att komma fram till en överenskommelse men samarbetet gick trögt. Georgien slog fast att militärbaserna var ett hot mot stabiliteten och säkerheten i regionen och förutom militärbaserna riktades även djupt misstänksamhet mot de ryska fredsstyrkorna som sedan 1993 varit placerade i regionerna Abkhazien och Sydossetien (Burjadnadze 2005-03-10). I ett tidigare uttalande från parlamentet beskyllde Georgien fredsstyrkorna för att stödja de separatist rörelser som låg bakom bombningar riktade mot den georgiska befolkningen i Sydossetien. Trupperna beskylldes för att ha förvärrat konflikten genom att ha stöttat separatisterna och erbjudit dessa skydd och Ryssland anklagades för att ha försökt behålla sitt politiska inflytande genom manipulation. Det georgiska parlamentet vädjade om det internationella samfundets stöd i konflikten med Ryssland (Tbilisi 2004-08-13).

I ett annat uttalande från parlamentet 2005 uttrycktes stor oro för att de klanliknande diktatorskapen som etablerats i Abkhazien och Sydossetien utgjorde ett hot för alla i sin omgivning. På grund av informationsvakuum, repression och anti-georgisk propaganda hade inte den lokala befolkningen i regionerna förstått de flertal fredsförsök som hade gjorts av Georgiens regering. Även i detta uttalande lades stort ansvar på Ryssland för att ha bidragit till situationen (Burjadnadze 2005-10-11).

“The Parliament of Georgia still hopes that the government of the Russian Federation will be able to overcome the legacy of imperialistic political stereotypes and play a real and active role in peaceful settlement of conflicts, thus proving that the Russian Federation has the will to be a worthy partner of the democratic community.” (Burjadnadze 2005-10-11)

Ett ytterligare bevis på att Saakashvili försökte minska Rysslands inflytande över landet är hans stöd för byggandet av oljeledningen Baku-ezurum som skulle

sträcka sig från Azerbajjan till Turkiet och vidare till västra Europa. Denna oljeledningen skulle minska Georgiens beroende av Ryssland och dessutom stärka samarbetet i regionen. dock skulle inte denna ledning helt och hållet göra Georgien fritt från rysk energi då landet inte enbart har ett energibehov i form av olja (Sarukhanyan 2006).

Saakashvili hade även problem inom landet. November år 2007 bröt det ut stora demonstrationer i Georgien. Denna gång på grund av missnöje med ökad fattigdom samt att oppositionen saknade reella sätt att påverka på (Tatum 2009:157). Protesterna slogs ner av Saakashvili, och med rädsla att tappa legitimitet utlyste han snabbt därpå ett presidentval. Enligt oppositionen var Saakashvilis beteende ytterst manipulativt. Genom att hålla valet med kort varsel, redan i januari, gav han oppositionen enbart en månad på sig att förbereda sig vilket försvårades ytterligare då de redan hade dålig tillgång till media. Sedan skulle det enligt konstitutionen hållas ett parlamentsval inte långt därefter och genom presidentvalet stärkte Saakashvili sin position rejält och därmed också sitt partis (Tatum 2009:163-164). Resultatet av parlamentsvalet blev att UNM vann med 59% och fick därmed majoritet i parlamentet (Tatum 2009:157).

Situationen mellan Georgien och Ryssland urartade 2008 då Georgien gick in med militär i Sydossetien för att återta sin kontroll efter en lång tid av rysk provokation, enligt Saakashvili (Mitchell 2009:149).

Georgien hade innan offensiven haft förhandlingar med Nato om ett eventuellt medlemskap. Tidigare det året slogs det fast under Natos möte i Bukarest att Georgiens ansökan om medlemskap välkomnades. Ett tätt samarbete med landet skulle påbörjas för att förbereda det för fullt medlemskap (Bucharest Summit Declaration 2008). I ett uttalande den tredje juni 2008 uttrycker Nato oro för de ryska trupperna som har placerats i Abkhazien och menar på att detta är emot de bestämmelser som gjordes vid upprättandet av fredstrupper. Handlingen kränker Georgiens suveränitet och territoriella integritet (De Hoop Scheffer 2008-06-03).

4.3 Vitryssland

4.3.1 Historia

“Europas sista diktatur” är en vanlig benämning på Vitryssland idag. Sedan landets självständighetsförklarande i samband med Sovjetunionens fall år 1991 har staten haft en i många avseenden annorlunda utveckling i jämförelse med andra forna sovjetstater (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:109-110).

Efter Sovjetunionens fall påbörjades en övergång till öppen marknadsekonomi i Vitryssland, vilket försämrade Vitrysslands materiella tillgångar. En viktig faktor till detta var ökade svårigheter att bedriva handel med den ryska marknaden. Kort efter Vitrysslands nyvunna självständighet ökade inflationen drastiskt med omkring 2000 procent och BNP minskade med över 20 procent. I skuggan av

detta växte misstron till det nya ekonomiska systemet och befolkningen började längta tillbaka till Sovjettiden, då de materiella villkoren var avsevärt bättre (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:113). För att ge en djupare förståelse för landets utveckling de senaste decennierna finner vi det lämpligt att ge en bild av dess historia som en på många sätt utsatt stat.

Kievriket etablerades någon gång på 800-talet e. Kr. och ses som det gemensamma ursprunget för ryssar, ukrainare och vitryssar. Under medeltiden blev vitryssarna del av det Litauiska storfurstendömet som senare ingick i en realunion med Polen, något som inte betydde särskilt mycket för vitryssarna bortsett från att de formellt sett gick med på att konvertera till katolicismen, i praktiken behöll man sina ortodoxa traditioner. Under tiden då vitryssarna hörde till sina grannar i väst, låg Ryssland i ockupation av Mongoliet, något som det blev ändring på under 1400-talet, och 200 år senare var Ryssland en stormakt. Under 1700-talet, i samband med Polens delning mellan Preussen och Ryssland kom det vitryska området mer och mer att komma under det ryska väldet och år 1795 var det helt under den ryska tsaren. På grund av sin till stor del olyckliga geografiska placering fick folket i Vitryssland lida enorma förluster i de många krig Ryssland var del av. Under det rysk-polska kriget i mitten av 1600-talet ska hälften av vitryssarna ha antingen dödats eller deporterats. I början av 1700-talet, i krig mellan Peter den Store och Karl XII, en fjärdedel och lika många under Napoleons fälttåg mot Ryssland på 1800-talet. Under både första och andra världskriegen dödades ungefär en lika stor andel. Rysslands ockupation av det vitryska området hade stor betydelse för befolkningen vars språk och religion förbjöds. Då Tsarryssland gick under i början av 1900-talet utropade man den självständiga Vitryska folkrepubliken. Självständigheten varade bara i några veckor efter vilka Tyskland förbjöd den. Kort därefter tog bolsjevikerna över, året var då 1919 och 1922 grundades Sovjetunionen med Vitryska socialistiska rådsrepubliken som en av de ingående parterna (Ljungvall 2003:8-12).

Historiskt sett är Vitryssland ett land som lidit många förluster och som aldrig haft några större naturtillgångar. Under Sovjettiden blev det emellertid ändring på det. Efter andra världskriget investerade Sovjet motsvarande 200 miljarder amerikanska dollar i Vitryssland, som aldrig tidigare genomgått någon omfattande industrialisering och istället för att vara Sovjets fattigaste republik blev man nu rikare och levnadsstandarden höjdes. Investeringarna gällde bland annat oljeraffinerier, något som fortfarande är av stor betydelse för den vitryska ekonomin. Orsaken till de stora investeringarna var bland annat Vitrysslands viktiga läge geografiskt. Landet sågs som en viktig transportväg till Centraleuropa och var därför strategiskt viktigt för Sovjet (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:111-112).

4.3.2 Ekonomi

År 1994 rådde ekonomiskt kaos i Vitryssland och en majoritet av befolkningen tjänade mindre än minimilönen. Handeln fungerade inte och anpassningen till en

marknadsekonomi tärde hårt på befolkningen. Landet utsattes för några större korruptionsskandaler och en stark misstro till det nya systemet växte fram. Detta utgjorde en väldigt bra grund för Aleksander Lukasjenko som 1994 ställde upp i presidentvalet. Lukasjenko vann valet och genom att stärka relationerna till Ryssland skedde snart en stor förbättring i landets ekonomi. Gratis sjukvård infördes och pensionerna kunde börja betalas ut igen. Levnadsstandarden ökade kraftigt och Lukasjenko åtnjöt stort förtroende från befolkningen. En stor anledning till den ekonomiska förbättringen handlade som tidigare nämnts mycket om landets relation till Ryssland. På grund av det viktiga geografiska läget kunde man förhandla till sig mycket fördelaktiga priser på både olja och gas. Oljan raffinerats och säljs vidare med god vinstmarginal. Trots att det ekonomiska läget idag är stabilt förlitar systemet sig nästan helt på Ryssland, vilket naturligtvis är till stor nackdel om Rysslands ekonomi skulle dala. Vitryssland är emellertid helt uppenbart av stor vikt för Ryssland vars olja och gas till stor del går genom Vitryssland. Man har även ett antal viktiga militära baser i landet, något som är viktigt för Ryssland eftersom att Vitryssland gränsar till både EU och Nato-länder (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:113-115). Oljekrisen som ägde rum 2006/2007 visade exempel på hur viktigt Vitryssland faktiskt är för Ryssland. I och med krisen beslutade Ryssland att inte längre ge subventionerat pris till Vitryssland, utan att istället ge dem samma pris som den internationella marknaden erbjuder. Detta var naturligtvis ohållbart för Vitryssland, något som Lukasjenko gjorde mycket klart för Putin. Under tiden för konflikten erbjöd EU Vitryssland ekonomisk hjälp mot att Lukasjenko skulle införa vissa förändringar till förmån för mänskliga rättigheter och demokrati, något som Lukasjenko använde i ett uttalande för att markera mot Ryssland att man inte är helt stängd för hjälp från annat håll. Att Ryssland och Vitryssland sedan kom fram till en kompromiss och Ryssland åter gav vissa subventioner till Vitryssland är ett bevis på att landet är av stor signifikans för Ryssland och därmed innehar en hel del makt i relationen. Rysslands intresse för goda relationer med Vitryssland är alltså både av ekonomisk och militär art (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:115-116).

4.3.3 Politik

Den vitryska befolkningen fick alltså tillbaka sin relativt höga levnadsstandard och flera fördelar som inte åtnjöts i andra forna Sovjetländer under 1990-talet. Däremot uteblev den demokratiska utvecklingen, till skillnad från i exempelvis de baltiska länderna. Några år efter sitt tillträde som president upplöste Lukasjenko parlamentet och återinrättade detta i en något annorlunda form. Dess makt blev kraftigt decimerad, flera ledamöter tillsätts sedan dess av presidenten själv. Parlamentet godkänner i princip alltid presidentens budgetförslag och presidenten har fortfarande befogenheter att revidera budgeten efter att den antagits av parlamentet. Vid två tillfällen har Lukasjenko genomfört ändringar i den vitryska grundlagen till fördel för presidentämbetet som sedan dessa förändringar åtnjuter större makt. Dessutom tillåts sedan förändringarna presidenten att sitta tre mandatperioder på sju år vardera, istället för de ursprungliga fem åren (Törnquist-

Plewa & Nowak 2009:113, 117, 119). I oktober 2004 ägde en folkomröstning rum, samtidigt som parlamentsvalet. I folkomröstningen röstade man om president Lukasjenkos möjlighet att kandidera i nästa presidentval samt om man godtog en omskrivning av artikel 81 i författningen som tidigare begränsat en president till att sitta två mandatperioder (Vitryska Nyheter 2004:1).

Den vitryska oppositionen finns men är inte ett större hot mot regimen, då de i stort saknar folkligt stöd och enighet. Under de senaste åren har förändringar skett som är betydande för oppositionella partier och föreningar. 1999 tvingades nämligen alla icke-statliga föreningar och partier att upplösas för att på nytt ansöka om tillstånd för att bilda föreningen eller partiet. Detta var naturligtvis för att få ökad kontroll över oppositionen, och för att stoppa några av organisationerna. Alla fick nämligen inte tillstånd att återbilda sin förening eller sitt parti. Alla partier är välkomna att delta i valen men oppositionella partier har mycket begränsad möjlighet att synas i de statliga medierna och smutskastning av oppositionella kandidater är inte ovanligt (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:118-120). Vid presidentvalet 2006 arresterades över tusen regimkritiska aktivister, en vanlig arresteringsorsak var att man svurit på allmän plats. De flesta dömdes till c:a 15 dagar i administrativ arrest. (Belarus-Nytt b 2006:2). Det senaste presidentvalet 2006, då Lukasjenko sades ha vunnit med 83%, underkändes av OSSE, Europarådet och EU (Belarus-Nytt a 2006:1). Trots de begränsade politiska och delvis civila rättigheterna för folket åtnjuter Lukasjenko stort folkligt stöd, många människor har helt enkelt prioriterat ekonomisk stabilitet framför politiska och civila rättigheter (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:119).

Internationella påtryckningar från exempelvis EU är inte särskilt vanliga eller betydande (Belarus-Nytt c 2006:3).

4.3.4 Avsaknaden av en nationell identitet

Till skillnad från många forna sovjetländer, exempelvis de baltiska, fanns ingen stark nationell identitet i Vitryssland som medverkade till Sovjetunionens fall. Anledningarna till detta är många och har sin grund längre bak i tiden. Vitryssland har alltid varit subordinerat ett annat rike och ofta därmed en annan kultur, det kulturella arvet är därför inget typiskt vitryskt utan består till stor del av andra länders kulturella traditioner. När det kommer till religion är majoriteten ortodoxt kristna, liksom i Ryssland, så det kunde heller inte bli en viktig grund för den nationella identiteten. Etnicitet har också visat sig vara svårt att bygga på eftersom att många vitryssar såg sig som *ruskije*, alltså med ursprung i *rus* eller Kievriket som etablerades på 800-talet och ses som ursprung för både vitryssar, ryssar och ukrainare (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:122-125).

Språket är en viktig del i bildandet av en nationell identitet, men just vitryskan har varit svår att ha som grund i detta. Detta bland annat på grund av att vitryskan har starka influenser från polskan och ryskan och inte alltid har haft några klara strukturer. En majoritet av den vitryska befolkningen var i början av 1920-talet analfabeter, något som kan ses som en förklaring till varför språket inte var särskilt etablerat. Många anser idag att ryskan är lika viktig som vitryskan. Under

Stalins tid vid makten utrotades i princip hela den nationella rörelsen och därmed krafterna bakom att skapa en nationell identitet. På grund av denna utrensning fanns det inte många kvar som kunde försvara det vitryska språket då språket utvecklades för att mer likna det ryska. Ytterligare en svårighet i utformandet av en nationell identitet kan vara den sena moderniseringen som på allvar kom igång först under sovjettiden. Därför förknippades Sovjet och Ryssland med modernisering och urbanisering som ökade välståndet i landet vilket naturligtvis räknades som något positivt (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:125-127).

Eftersom vitryssarna saknade en egen nationell identitet kan man anta att det var lättare för dem än för andra befolkningar i sovjetiska stater att under sovjettiden ta till sig den sovjetiska traditionen och kulturen. En viktig symbol för den vitryska nationella rörelsen är den ursprungliga vit-röda flaggan som ersattes 1995. Detta är något Lukasjenko använder sig av i smutskastning av oppositionen eftersom att denna användes av vitryssar som under andra världskriget samarbetade med Nazityskland i hopp om att kunna bilda en självständig stat (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:127).

Då Sovjetunionen upplöstes och Vitryssland blev självständigt år 1991 (Ljungvall 2003:7) fanns det som sagt inte en stark folklig rörelse som krävde denna självständighet och hade utformat en grund på vilken den nya vitryska nationen skulle vila. Organisationen BNF, den Vitryska nationella folkfronten, var den som tog vid för att bilda en sådan. Enligt BNF skulle Vitryssland närma sig väst, införa marknadsekonomi, behålla goda relationer till Ryssland, inte minst på grund av ekonomiska fördelar, men samtidigt göra upp med det sovjetiska arvet. På grund av det ekonomiska kaos som kom med försöket till att införa marknadsekonomi och ett antal korrupsionsskandaler i landet minskade det redan lilla folkliga stöd man hade. Lukasjenko däremot lovade, till skillnad från BNF, att föra landet närmare Ryssland och ta vara på det sovjetiska arvet snarare än att göra upp med det. Befolkningen som, till skillnad från andra tidigare sovjetländer, hade god erfarenhet av den sovjetiska tillhörigheten hade lätt att ta till sig det budskapet och välkomnade de förändringar Lukasjenko ämnade att göra som president (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:122-123). Privatiseringen som hade påbörjats strax efter självständigheten stannade av och man började återgå till den ekonomiska politik man hade under sovjettiden, med förändringarna att man nu tillät privat företagande och handel med väst (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:113).

Tidigare fanns ambitioner, både i Vitryssland och Ryssland, att göra Vitryssland till en del av den ryska federationen som faktiskt resulterade i ett vagt formulerat avtal signerat av Jeltsin och Lukasjenko 1999 (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:115). Detta har sedan inte följts upp och har inte blivit verklighet. Idag är Lukasjenko mindre intresserad av en sådan union, kanske mycket på grund av medvetandet om landets betydelsefulla ställning för Ryssland. Lukasjenko själv, såväl som andra högt uppsatta tjänstemän i den vitryska regeringen är mer intresserade av att besitta en större makt själva än att överlämna den till Ryssland (Törnquist-Plewa & Nowak 2009:123-124).

4.3.5 Aleksander Lukasjenko

Lukasjenko kan beskrivas som en man med ambition att leda och ha makt, som under Sovjettiden länge strävade efter detta, utan någon större framgång. Efter att ha tjänstgjort i den Sovjetiska armén blev Lukasjenko senare ordförande för ett sovchosjordbruk i Vitryssland (Ljungvall 2003:29-30) och först då Perestrojkan inleddes under ledning av Gorbatsjov, blev det ändring på Lukasjenkos karriär. Det sägs att Lukasjenkos misslyckade försök till att klättra högre på karriärstegen mycket berodde på ryktet om honom som en oberäknelig person med en stark benägenhet att starta konflikter. I samband med perestrojkan lyckades Lukasjenko bli invald i parlamentet men togs inte på större allvar av sina kollegor som uppfattade honom som en populistisk ung politiker (Popov 2002:23-24). Som oerfaren politiker försökte Lukasjenko hitta sin roll i parlamentet och hans åsikter svängde i takt med opinionen. Någon större vikt verkade han inte fästa vid att välja sina ord särskilt väl och uppfattades därför också som väldigt färgstark och orädd (Ljungvall 2003:30). När Lukasjenko senare valdes till ledare för en anti-korrupsions kommitté 1993 resulterade detta bland annat i avslöjandet av korrupt verksamhet av parlamentets talesman Shushkevich, varpå denne avgick från sin post (Popov 2002:24).

Till 1994 års presidentval blev Lukasjenko nominerad till president av ett antal politiker som hoppades på makt genom denne karismatiske man. Lukasjenko byggde sin framtoning på att föra landet närmre den ryska federationen, något som han i princip var ensam om. De kandidater som förespråkade ytterligare stärkta band till väst och en total övergång till marknadsekonomi vann svagt gehör bland folket (Popov 2002:24), och Lukasjenko fick 44,82 procent av rösterna i första valomgången, 57 procent i den andra och vann därmed presidentvalet (Ljungvall 2003:32-33).

Lukasjenko hade en fördelaktig relation till Ryssland och den tidigare presidenten Boris Jeltsin som av sitt folk sågs som oförmögen att styra upp landets ekonomi och till skillnad från Lukasjenko sågs som färglös och svag. På så sätt vann Lukasjenko popularitet även i Ryssland, det var emellertid något som förändrades då Vladimir Putin blev president (Popov 2002:25-27).

4.4 Ryssland

4.4.1 Boris Jeltsin och Vladimir Putin

President Jeltsin hade många svåra uppgifter i sitt ämbete. Efter Sovjetunionens fall rådde ekonomiskt kaos som krävde lösningar. Korrupsionen var ett stort problem och folket var mycket missnöjt med den regerande makten. Det politiska misslyckandet och oförmögenheten att styra landet effektivt fick Rysslands befolkning att tveka på demokrati som regeringsform. Detta var ju

deras första erfarenhet av ett sådant styrelseskick, och eftersom utvecklingen såg ut som den gjorde blev det ingen positiv sådan (Jonsson et al 2009:59-60). Landets ekonomiska situation under 1990-talet innebar att landets ambitioner att åter bli en stormakt blev svåra att uppnå (Jonsson et al 2009:59-60).

Vladimir Putin tillträdde som president för den Ryska Federationen år 2000 efter att ha haft positionen som premiärminister under Boris Jeltsin (Hedlund 2001:15). Denna position erbjöds Putin i takt med oroligheterna i utbrytarregionen Tjetjenien. Regionen sågs som laglös och Kreml förberedde en militär operation, dock fanns det ännu ingen anledning till att agera. Tillfället kom efter att tre bombningar ägt rum inom ryskt territorium, varav en i Moskva. Skulden lades genast på de tjetjenska rebellerna och Vladimir Putin blev mannen som skulle genomdriva en militäroffensiv mot Tjetjenien. Putin var sedan innan känd som verksam inom KGB och senare som chef för FSB, den ryska säkerhetstjänsten (Hedlund 2001:9-10). Under krigets gång målades skräckbilder upp för den ryska befolkningen om de onda tjetjenierna och på grund av denna lyckade propagandakampanj för kriget slöt nästintill alla medier och politiska grupper upp bakom Putin (Hedlund 2001:11).

På nyåret 2000 tillkännagav Jeltsin sin avgång och utnämnde Vladimir Putin som sin tillförordnade president med uppgiften att utlysa val inom tre månader. Det valet vann Putin och en av hans första åtgärder var att utdela fullständig amnesti till Boris Jeltsin. Detta juridiska skydd skulle även komma att gälla honom själv den dagen han avgår (Hedlund 2001:14).

Putin införde även ett flertal ändringar inom landet. Den Ryska federationen, som bestod av 89 republiker, delades in i sju stycken olika federala distrikt som skulle direktstyras av representanter från Kreml (Hedlund 2001:16). Makten i landet centraliserades alltså på bekostnad av den regionala makten (Björklund & Rodin 2009:61). Runt sig samlade sig snart Putin ett flertal gamla KGB medarbetare som han placerade ut på viktiga poster i landet (Hedlund 2001:15).

Genom en devalvering av rubeln växte ekonomin för första gången sedan 1980-talet genom att bland annat näringslivet frodades. Sedan utgjorde även de höjda oljepriserna ett tillskott till den ryska ekonomin (Hedlund 2001:20).

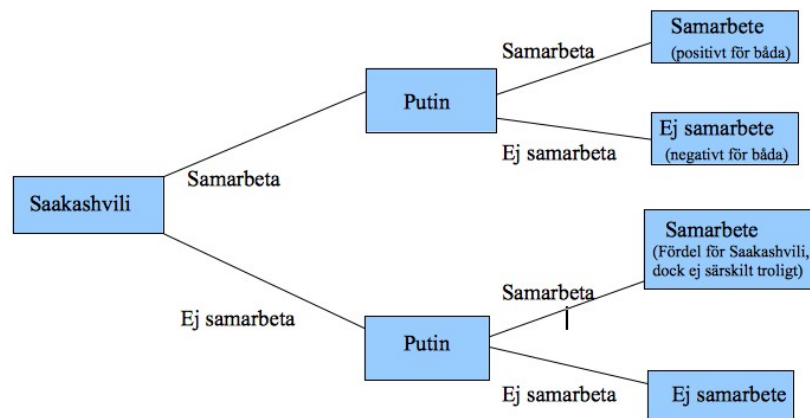
Internationellt sett var relationerna till en början goda. Den Ryska utrikespolicyn byggde starkt på att bekämpa terrorismen vilket efter den 11:e september 2001 gick hand i hand med amerikanska ambitioner. Nya samarbeten mellan Moskva och Nato etablerades och även relationerna till EU förbättrades (Björklund & Rodin 2009:75). Dock hölls sig inte den goda stämningen särskilt länge. Då Irak-kriget bröt ut uppkom ett starkt missnöje och frustration i Ryssland på grund av att USA ignorerade FN:s säkerhetsråd. Dessutom började Nato att expandera och utvecklingen i Ukraina och Georgien oroade Putin (Björklund & Rodin 2009:76). Under hans tid hade en stor del av stormaktstänket kommit tillbaka till Ryssland. En önskan att vara en motpol mot USA och en makt att räkna med i det internationella samhället fanns i landet (Björklund & Rodin 2009:77). Genom att Nato expanderade och kom allt närmare Rysslands gränser infann sig känslan av att Ryssland förlorade inflytande till förmån för USA och EU. Istället knöt sig landet närmare OSS länderna och lockade med förmånliga energipriser och hotade med höjningar (Björklund & Rodin 2009:76).

5 Analys

För att ge en förklaring till de två ländernas utveckling kommer vi nu att analysera händelseförloppen utifrån rational choice analysmodellen tree diagram. Vi kommer att ställa upp ett flertal diagram och diskutera hur aktörerna resonerade vid sina respektive val.

Vi kommer huvudsakligen fokusera på Saakashvili och Lukasjenko och analysera utifrån deras perspektiv. Därav kommer vi inte lika ingående förklara Putins resonering.

5.1 Georgien

Huvudaktör: Micheil Saakashvili, President av Georgien

Andra aktör: Vladimir Putin, President av Federationen Ryssland

Tidsperiod: 2003-2004

Saakashvili är vald till huvudaktör på grund av sin roll i Rosrevolutionen och den status som han sedan åtnjutit som president. Det är tydligt att det är hans parti som dominerar och att medlemmarna är lojala mot honom. Därav sitter han på stor makt, speciellt efter de ändringar som han gjorde i konstitutionen som onekligen stärkte presidentens roll. Saakashvili beskrivs som en välutbildad demokrat med höga ambitioner för Georgien. Vad sätter han då främst? Vårt antagande är att hans största intresse är att behålla makten. Sedan verkar han även ha en önskan att stärka Georgiens självständighet och göra det till en erkänt stark

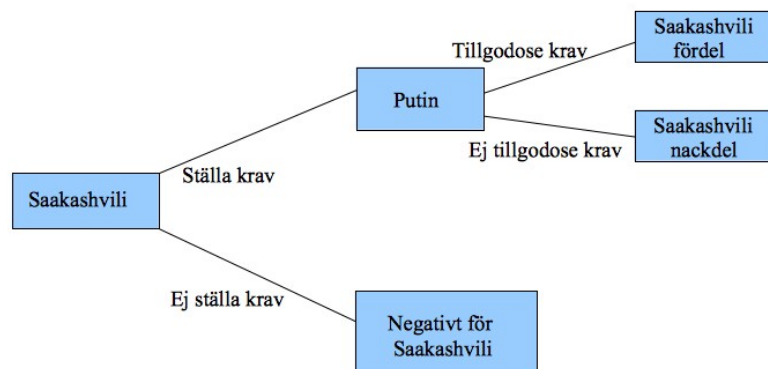
stat, jämlik Ryssland. Sist bland hans preferenser sätter vi demokrati. Det är tydligt att han önskar att minska korruptionen och föra landet närmare väst men de konstitutionella ändringarna som han gjort visar att han prioriterar sin egen makt före fullständig implementering av demokrati. Byggt på detta resonemang ställer vi upp följande:

Micheil Saakashvilis preferenser:

Makt > Stärka Georgiens självständighet > Demokrati

Vid sitt tillträde som president var Saakashvili tvungen att bestämma vilken relation han skulle ha till Ryssland och dess president Vladimir Putin, som hade tillträtt bara några år tidigare. Ryssland hade sedan Putin tillträdde kommit att växa och återfå lite av den makt som landet en gång haft. Dessutom var Georgien i beroendeposition till Ryssland på grund av behovet av olja och gas. För att skapa goda relationer med Putin erbjöd sig Saakashvili att hjälpa Ryssland genom att fånga in tjetjenska terrorister på georgisk mark. Det var en hjälp som den förre presidenten Shevardnadze hade vägrat att ge.

Vid nästa knytpunkt var det istället Georgien som behövde Rysslands samarbete. Relationerna var vid denna tidpunkt goda mellan de båda presidenterna. Saakashvili befann sig i en besvärlig situation då oroligheter bröt ut i Ajara regionen. Putin hade vid denna tidpunkt inte något att vinna på att inte samarbeta med Saakashvili. Att ha goda relationer till sitt grannland som explicit har uttryck önskan att bli en del av EU och Nato var en god strategi för att hålla kvar sitt inflytande och kanske skulle denna vänskapliga gest få Saakashvili att inte enbart se åt väst.

Huvudaktör: Micheil Saakashvili, President av Georgien

Andra aktör: Vladimir Putin, President av Federationen Ryssland

Tidsperiod: 2004 -

Nästa tree diagram börjar 2004 då Saakashvili, efter att ha gått som segrare ur Ajara konflikten, bestämmer sig för att göra sig av med de ryska militärbaserna som var belägna på georgisk mark. Med tillbakablick till de tidigare samarbetena

är det inte svårt att förstå varför Saakashvili tänker att situationen även denna gång ska kunna lösas.

Det är kanske framförallt detta beslut som gör att relationerna mellan länderna förändras. Att öppet kräva ett avvecklande utan kompromisser kan ses som en aning irrationellt av Saakashvili, som mycket väl är medveten om Rysslands makt och överlägsna position. Om vi går tillbaka till de preferenser som vi satte upp för Saakashvili kan vi skymta en förklaring. Hans främsta önskan är att behålla sin makt och han är president i ett land som på många sätt vill göra sig helt fritt från sitt sovjetiska arv. Därmed kan inte ryska militärbaser på georgiskt territorium tolereras. Om Saakashvili inte ställer detta krav skulle han sannolikt få en enad opposition mot sig. För att behålla makten skulle han därmed bland annat behöva förtrycka oppositionen och kontrollera media. Konsekvensen av det skulle bli ett sämre förhållande gentemot väst eftersom Saakashvili inte längre skulle ses som en representant för demokrati och stabilitet i Georgien. Eftersom USA genom ett flertal olika organisationer finansiellt stöttat uppbyggnaden av ett demokratiskt Georgien skulle dessa pengar sluta komma in. Slutresultatet skulle bli att Saakashvili riskerade sin maktposition. Genom att välja att gå andra vägen och ställa krav på Ryssland försämrade han medvetet relationerna med ett mycket mäktigt land men behöll sin popularitet som president. Han gav folket vad de ville ha; en stark president som vågar sätta sig emot sin förra ockupationsmakt.

Genom Rysslands vägran att tillmötesgå Saakashvilis krav försvårades situationen. Att vika sig för Rysslands vilja kunde inte längre vara ett val för Saakashvili eftersom det skulle inneburi ett nederlag för Georgien. Istället stärktes missnöjet med den ryska militärnärvaron.

Fortfarande är det svårt att se hur detta kunde leda till att Saakashvili tog till en sådan drastisk och farlig aktion som att med militär gå in i Sydossetien. Saakashvili borde vid det här laget vara fullt medveten om Rysslands position och vilken reaktion han skulle utlösa. I ett flertal uttalanden från parlamentet beskylddes Ryssland för att stödja den kriminella separatistiska verksamheten i regionen och för att föra en imperialistisk politik. Kanske var det på grund av Nato som Saakashvili vågade ta steget till en konfrontation. Georgien är inte ännu en fulländad medlem i Nato men enligt vad som bestämdes under mötet i Bukarest är landet välkommet att bli medlem och har beviljats hjälp att sätta samman en ansökan. Detta kanske Saakashvili såg som ett bevis på att han hade Nato, och därmed USA, bakom sig och om en kritisk situation med Ryssland skulle uppkomma skulle han inte vara ensam.

5.2 Vitryssland

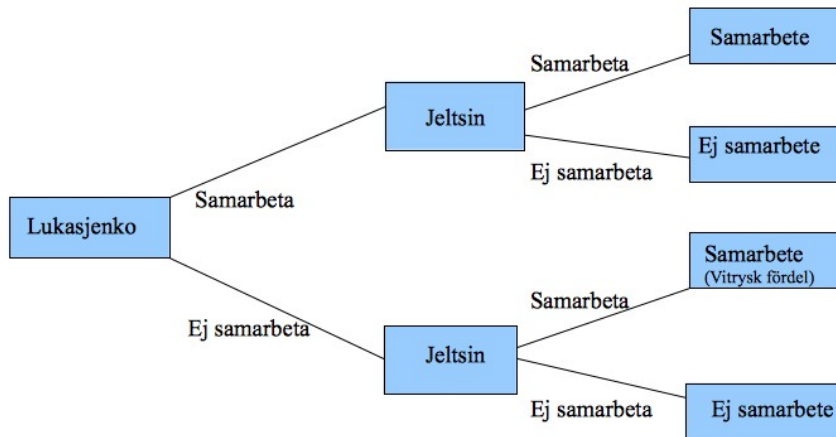
I fallet Vitryssland har vi valt att utgå från aktören Aleksander Lukasjenko.

Vi tror att Lukasjenko har makten som första preferens, det är den han skulle välja över både ekonomiskt välstånd för sitt land och dess självständighet.

Stöd för detta hittar vi i det faktum att Lukasjenko faktiskt övervägde att låta Vitryssland bli en del av den ryska federationen vilket ledde till ett avtal kring

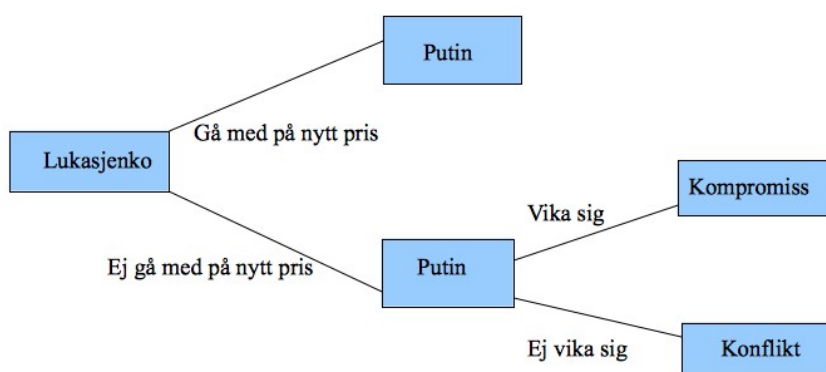
detta, undertecknat av både Boris Jeltsin och Aleksander Lukasjenko. Att sätta makt som första preferens verkar naturligt, mycket på grund av den populism Lukasjenko representerar samt de förändringar i den vitryska konstitutionen han genomfört, till fördel för presidentämbetet.

Vi uppskattar alltså hans preferenser att vara rangordnade enligt följande: Makt > Ekonomiskt välstånd för landet > Vitrysk självständighet.

Huvudaktör: Aleksander Lukasjenko, President av Vitryssland
 Andra aktör: Boris Jeltsin, President av Federationen Ryssland
 Tidsperiod: 1994

Som president för det nyligen självständighetsförklarade Vitryssland hade Lukasjenko 1994 ett val att samarbeta med Ryssland eller ej. Väljer han att samarbeta har Boris Jeltsin å sin sida också två val, att gå med på att samarbeta eller inte. Skulle Lukasjenko välja att inte samarbeta, skulle det ändå fortfarande finnas en chans att Jeltsin trots detta skulle sträva efter en god relation. Som vi redan har konstaterat, valde Lukasjenko att samarbeta och Jeltsin valde att gå med på det. Att för Lukasjenko välja att inte samarbeta för att sedan hoppas på att Jeltsin skulle vara så desperat efter samarbete att han skulle erbjuda Lukasjenko en mycket fördelaktig ställning kan anses vara rationellt ur ett vinstperspektiv, men det skulle naturligtvis vara mycket riskfyllt. Jeltsin skulle mycket väl kunna utnyttja sin maktposition för att ändå kunna dra nytta av Vitryssland. Med detta i bakhuvudet konstaterar vi att samarbete var det mest rationella beslutet för Aleksander Lukasjenko. Dessutom ville den vitryska befolkningen närma sig Ryssland och ett gott samarbete skulle då öka Lukasjenkos popularitet.

Huvudaktör: Aleksander Lukasjenko, President av Vitryssland
 Andra aktör: Vladimir Putin, President av Federationen Ryssland
 Tidsperiod: 2006/2007

I vår nästa analys har vi tagit oljekrisen 2006/2007 då Ryssland beslutade att inte längre sälja olja till Vitryssland för subventionerat pris. I detta scenario, skapat av Ryssland, hade Lukasjenko två val. Antingen kunde han gå med på de nya priserna, vilket inte hade gett Putin ytterligare utrymme för agerande. Men Lukasjenko hade också ett andra val, att inte gå med på de nya priserna och kräva fortsatta subventioner från Ryssland. Till detta val skulle Putin ha möjlighet att antingen vika sig i frågan och åter ge subventionerat pris men behålla en god relation till Vitryssland, eller att inte göra det och istället skörda en icke så fördelaktig relation. Som vi vet valde Lukasjenko att inte gå med på de nya priserna och krävde fortsatta subventioner. Bollen var återigen hos Putin som valde att fortsätta ge Vitryssland subventioner. Utifrån Lukasjenkos perspektiv var hans val det enda rationella, trots att detta innebar en viss risk. Även om det förefaller föga troligt kunde Putin välja att stå fast vid sitt nya bud och vägra Vitryssland sina subventioner och på så sätt visserligen försämra relationen, men vinna ekonomiskt, i alla fall på kort sikt. Utifrån Lukasjenkos första preferens, nämligen att behålla sin makt, var det subventionerade priset för Vitryssland en nödvändighet. Något annat skulle försätta landet i en ekonomisk kris och på så sätt decimera Lukasjenkos förtroende och popularitet. För att titta närmre på de andra två preferenserna, nämligen ekonomiskt välstånd och vitrysk självständighet hamnar måhända dessa två lite närmare varandra än i vårt förra analysobjekt. Beslutet Lukasjenko fattade var visserligen viktigt utifrån ett ekonomiskt perspektiv, men satte även den vitryska självständigheten ganska långt fram. Lukasjenko markerade ganska tydligt att han inte var någon marionettdocka för Ryssland. Utifrån den information han hade antog Lukasjenko mycket riktigt att Ryssland inte hade råd med dåliga relationer till Vitryssland. Informationen om att EU kunde tänka sig att ge visst stöd åt landet, om detta skulle behövas, var troligen av stor vikt för Lukasjenko som utnyttjade detta för att ytterligare visa Ryssland att han inte stod helt maktlös.

6 Konklusion

Efter att ha analyserat händelseförloppen i Georgien och Vitryssland finner vi ett flertal skillnader som kan förklara varför de idag ser så olika ut. Då vi började undersöka dessa två länder utgick vi från att de var relativt lika på grund av deras gemensamma historia som forna sovjetrepubliker och deras geografiska placering. Dock skiljer de sig från varandra på andra sätt vilket har haft stor påverkan på deras utveckling sedan 1991.

Både Saakashvili och Lukasjenko har makt som första preferens. I sina andra och tredje preferenser samt vilka möjligheter de har till att behålla sin makt skiljer de två ledarna sig åt. Under sin tid vid makten har både Lukasjenko och Saakashvili gjort vissa prioriteringar som gett dem ökad makt på bekostnad av demokratin. Trots att de har handlat olika kan vi anta att de har gjort så för samma syfte, nämligen för att bibehålla sin maktposition. Anledningen till att Lukasjenko har dragit detta längre än Saakashvili beror på skillnaden mellan deras andra och tredje preferenser. Medan Saakashvilis andra preferens är georgisk självständighet, framförallt från Ryssland, är Lukasjenkos ekonomiskt välstånd för Vitryssland. För att Saakashvili ska kunna uppnå en stark självständighet för Georgien måste landet bli fritt från ryskt inflytande. Med det menas inte att Saakashvili inte önskar en god relation med Ryssland men han tänker inte tolerera en underställd position. Dock är det inte lätt att uppnå en jämlik position gentemot Ryssland utan utomstående hjälp. Därmed blir det naturliga valet att vända sig mot väst, ett steg som dessutom stöds av den georgiska befolkningen. Lukasjenko däremot har ekonomiskt välstånd för Vitryssland som en högre ambition än dess självständighet. Därför är det rationellt av Lukasjenko att bibehålla en god relation till Ryssland som är en viktig faktor för Vitrysslands ekonomi. Rysslands starka inflytande över landet stör, enligt preferensordningen, inte Lukasjenko på samma sätt som Saakashvili. Viktigt är också att Lukasjenko inte har en betydande opposition i landet som motsätter sig beslutet att binda sig till Ryssland, och därmed kunde hota hans maktposition.

Särskilt intressant är avsaknaden av demokratiska ambitioner bland Lukasjenkos preferenser. Eventuellt bidrar detta till presidentens strävan att bibehålla den goda relationen med Ryssland, som uppenbarligen inte verkar ha några krav på en demokratiseringsprocess för landet. Detta till skillnad från om man skulle välja att liera sig med väst. Saakashvili å sin sida har demokrati som tredje preferens, vilket är något som troligen har påverkat presidentens olika ageranden. Detta kan också varit ett av skälen till varför Saakashvili inte ville binda sig till Ryssland, som enligt västerländska mått inte är en demokrati. Saakashvili kom till makten med demokratiska löften och att välja ett samarbete med EU och USA var ett bra sätt att visa på sitt allvar, både för det georgiska folket och det internationella samhället. Vitrysk självständighet har vi rankat som

Lukasjenkos tredje preferens. Det är underordnat både hans egen makt och det ekonomiska välståndet, men vissa av Lukasjenkos ageranden på senare år har visat att självständighet också är av vikt. Att presidenten så sent som vid oljekrisen 2006/2007 valde att skarpt markera mot Ryssland är ett bevis på hans intresse av självständighet, detta kanske mycket på grund av förutsättningarna att behålla sin makt. Skulle Vitryssland ingå i den ryska federationen hade Lukasjenkos maktposition naturligtvis decimerats.

Vad gäller Lukasjenkos framtidsutsikter enligt hans egna preferenser ser de ganska goda ut. För det första har han ingen betydande opposition i landet. Den finns men har varken starkt stöd bland befolkningen eller en stark enighet. Lukasjenko har visat sig spela sina kort mot Ryssland väl och har på grund av den hittills goda relationen med landet fortsatt bra förutsättningar ekonomiskt. Skulle den ryska ekonomin drastiskt försämrats befinner sig Vitryssland i en knepig sits. Visserligen skulle antagligen USA eller EU, måhända båda, erbjuda ekonomiskt stöd, men detta skulle i sådana fall ske på vissa villkor. Dessa villkor, troligen höga krav på förbättringar vad gäller mänskliga och medborgerliga rättigheter, skulle antagligen etableras på bekostnad av Lukasjenkos makt. Rysslands välstånd är alltså av stor vikt för Lukasjenko, men inte nödvändigtvis för Vitryssland. Detta beror naturligtvis på vilka preferenser som finns, men en kollaps av den ryska ekonomin, om än föga trolig, hade antagligen för Vitryssland inneburit ett skifte i samarbete. Ett samarbete med USA eller EU hade troligen inneburit en vitrysk utveckling mot demokrati, då det är rimligt att anta att de hade satt krav på detta.

Frågan är om Saakashvili någonsin kommer att kunna uppfylla mer än sin första preferens. Rysslands agerande gentemot Georgien visar på att de inte kommer att släppa sitt grepp om landet. För Putins del skulle det inte varit särskilt strategiskt att gå med på att avveckla sin militärbaser utan vidare och i denna fråga satt Putin på en sådan överlägsen och dominant position att han inte behövde ta hänsyn till Saakashvilis motreaktion. Konflikten mellan Georgien och Ryssland är ännu inte över. Utifrån våra resonemang är det svårt att se en lösning till Saakashvilis fördel. Regionerna Abkhasien och Sydossetien har efter militärattacken troligtvis ännu mindre känsla av samhörighet med Georgien. Dessutom är landet fortsatt beroende av rysk energi vilket under överskådlig framtid kommer innebära att någon sorts samarbete med Ryssland är nödvändigt. Utifrån våra resonemang verkar det vara upp till Ryssland, som befinner sig på en dominant position gentemot Georgien, om samarbetet mellan länderna kommer vara jämlikt eller inte.

7 Referenser

7.1 Böcker

Balaam, David N. & Veseth, Michael, 2005. *Introduction to International Political Economy*. Tredje upplagan. New Jersey: Pearson Prentice Hall

Green, Donald P. & Shapiro, Ian, 1994. *Pathologies of Rational Choice Theory. A Critique of Applications in Political Science*. New Haven: Yale University Press

Ljungvall, Tobias, 2003. *Kontroll – Rapport från Vitryssland*. Stockholm: Silc

Jonsson, Anna - Rodin, Johnny & Vendil Pallin, Anna, 2009. ”Ryssland – Att Brottas Med En Stormaktsidentitet” i Björklund, Fredrika & Rodin, Johnny red. *Östeuropa – Stat och Nation i Förändring*

Kaeter, Margaret, 2004. *Nations in transition: The Caucasian Republics*. New York: Facts On File Inc.

Mitchell, Lincoln A., 2009. *Uncertain Democracy – U.S. Foreign Policy and Georgia's Rose Revolution*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press

Törnquist-Plewa, Barbara & Nowak, Mattias, 2009. ”Vitryssland – En Stat Med Olika Ansikten” i Björklund, Fredrika & Rodin, Johnny red. *Östeuropa – Stat och Nation i Förändring*. Lund: Studentlitteratur

Yin, Robert K. 2009 *Case Study research: design and methods*. London: SAGE

7.2 Artiklar och övriga källor

Belarus-Nytt a (Tidigare Vitryska Nyheter) 2006. ”Ytterligare ett fuskval” *Vitryska Nyheter, nr 7, april 2006*.

Belarus-Nytt b (Tidigare Vitryska Nyheter) 2006. ”Massarresteringar” *Vitryska Nyheter, nr 7, april 2006*.

Belarus-Nytt c (Tidigare Vitryska Nyheter) 2006. ”31 portförbjuds i EU” *Vitryska Nyheter*, nr 7, april 2006.

Bucharest Summit Declaration. Issued by the Heads of States and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Bucharest. 2008-04-03. http://www.nato.int/cps/en/natolive/officials_texts_8443.htm

Burjadnadze, Nino, 2005-03-10 *Resolution of the parliament of Georgia on the Military Bases of the Russian Federation located on the Territory of Georgia*. www.parliament.ge (hämtad 2010-01-03)

Burjadnadze, Nino 2005-10-11 *Resolution of the parliament of Georgia: Of the Parliament of Georgia Regarding the Current Situation in the Conflict Regions On the Territory of Georgia and Ongoing Peace Operations*. www.parliament.ge (hämtad 2010-01-03)

Dagens Nyheter 2008. ”Georgien och Ryssland i Ordkrig” *Dagens Nyheter* 2009 <http://www.dn.se/nyheter/varlden/georgien-och-ryssland-i-ordkrig-1.606440> (hämtad 2010-01-03)

Georgia and Ajara: *The Comic Opera Ends*. 2004-05-06 The Economist www.economist.org (hämtad 2010-01-03)

National Security Concept of Georgia
www.parliament.ge/files/292_880_927746_concept_en_pdf
(hämtad 2010-01-03)

NATO Secretary General Jaap De Hoop Scheffer's statement on the deployment of Russian Railway Troops into Georgia, 2008-06-03. http://www.nato.int/cps/en/natolive/opinions_7896.htm

Nußberger, Angelika 2009. *The war between Russia and Georgia – Consequences and Unresolved Questions* i Göttingen Journal of International law. Vol.1 nr.2

Parsons, Robert, 2005. “Tbilis, Moscow Continue to Wrangle over Bases”, i *Radio Free Europe/Radio Liberty*, vol 5, nr 20.

Peuch, Jean-Christophe, 2004. “Does Georgian-Russian Rapprochement Threaten Chechens?”, i *Radio Free Europe/Radio Liberty*, 2004-02-13 <http://www.rferl.org/content/article/1051545.html>

Popov, Igor, 2002. “Belarus under Lukashenko”, i *Contemporary Review*, vol 280, nr 1682.

Sarukhanyan, Sevak 2006-10-27 *Baku-Erzurum oil pipeline and the problems of Georgia's energy policy* i Noravank foundation www.noravank.am/en/?page=analitics&nid=443 (hämtad 2010-01-03)

Tatum, Jesse David, 009. "Democratic Transition in Georgia: Post-Rose Revolution International Pressures on leadership" , i *Caucasian Review of International affairs*, vol 3, nr 2.

Tbilis 2004-08-13 *Statement of the Parliament of Georgia*
www.parliament.ge (hämtad 2010-01-03)

The Constitution of Georgia. Adopted on 24 August 1995. Last amendment 2006-12-27.
www.parliament.ge/files/68_1944_951190_CONSTIT_27_12.06.pdf (hämtad 2010-01-03)

Vitryska Nyheter 2004. "Lukasjenko öppnade för obegränsad tid vid makten"
Vitryska Nyheter, nr 1, november 2004.